

POSTANOWIENIE

Dnia 5 sierpnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania L. K.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Z.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej
działalności ,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 5 sierpnia 2020 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonej od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 10 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa (...),

- 1.odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od L.K. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
Oddziału w Z. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. stwierdził, że L. K. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu: „od 31 stycznia 2004 r. do 31 stycznia 2004 r., od 1 listopada 2005 r. do 1 listopada 2005 r.”, od 1 lutego 2006 r. do 30 września 2015 r. i od 1 stycznia 2017 r., ponieważ nie ma ustalonego prawa do renty rodzinnej, od 15 kwietnia 2002 r. prowadzi pozarolniczą działalność gospodarczą, z tytułu której dokonała zgłoszenia do ubezpieczeń w dniu 6 maja 2002 r.

W odwołaniu L. K. domagała się zmiany zaskarżonej decyzji w ten sposób, że na podstawie art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2020 r., poz. 266) w związku z art. 105 § 1 k.p.a. postępowanie w sprawie powinno zostać umorzone, ponieważ sprawa została już rozstrzygnięta inną decyzją ostateczną z dnia 7 października 1997 r., którą organ rentowy przyznał jej rentę rodzinną i decyzja ta nigdy nie została uchylona, a tym samym istnieje w obiegu prawnym.

Sąd Okręgowy w G. wyrokiem z dnia 11 lipca 2017 r., sygn. akt VIII U (...), zmienił częściowo zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, że odwołująca się jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w dniu 31 stycznia 2004 r., w dniu 1 listopada 2005 r., od 1 lutego 2006 r. do dnia 1 kwietnia 2011 r., w pozostałym zakresie odwołanie oddalił.

Odwołująca się wniosła apelację od pkt. 2 wyroku Sądu Okręgowego.

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 10 stycznia 2019 r., sygn. akt III AUa (...), oddalił apelację (pkt 1), odstąpił od obciążania odwołującej się zwrotem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Odwołująca się zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. Zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest art. 123 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 156 § 1 pkt 2 k.p.a., polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu i błędnej wykładni przez uznanie wybiórczo nieważności decyzji z dnia 7 października 1997 r. jedynie poczynwszy od dnia 1 kwietnia 2011 r., która to obraza miała znaczący wpływ na wydany wyrok.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ponieważ doszło do rażącego naruszenia wskazanych w podstawie skargi kasacyjnej przepisów prawa materialnego, co w efekcie doprowadziło do powstania nieznanego polskiemu prawu konstrukcji decyzji ważnej do 1 kwietnia 2011 r. i nieważnej po tej dacie. Ponadto, zdaniem skarżącej, w tej sprawie występuje istotne zagadnienie prawne dotyczące rozstrzygnięcia, czy jedna decyzja administracyjna wydana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych może być ważna tylko do określonej daty, a następnie bez uchylania tej decyzji może ona stać się nieważna w innym okresie po

określonej dacie i jakie kryteria pozwalają uznać danego rodzaju decyzję za ważną i nieważną jednocześnie.

Organ rentowy, w odpowiedzi na skargę kasacyjną, wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie, a także o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Na wstępie należy przypomnieć, że na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 k.p.c.), lecz tylko podstawy przedsądu (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Oznacza to, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie powinny nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżąca wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniła jej oczywistą zasadnością z uwagi na rażące naruszenie przepisów prawa materialnego powołanych w podstawie kasacyjnej oraz wskazała na występujące w tej sprawie istotne zagadnienie prawne na tle tych samych przepisów.

Przede wszystkim tak ujęte w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu wzajemnie się wykluczają. W orzecznictwie przyjęty jest pogląd, że nie można twierdzić, iż skarga jest oczywiście uzasadniona (co ma miejsce wówczas, gdy stwierdzone naruszenia prawa są widoczne na pierwszy rzut oka, bez pogłębionej analizy prawnej) i że jednocześnie w sprawie występują poważne zagadnienia prawne, które wymagają zaangażowania Sądu Najwyższego w dokonanie pogłębionej interpretacji niejasnych przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). To co ma świadczyć o oczywistej zasadności skargi, nie może być jednocześnie ujmowane jako podstawa przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., gdyż jeżeli występuje

istotne zagadnienie prawne albo poważny problem świadczący o potrzebie wykładni przepisu, to nie można jednocześnie twierdzić, że z tych samych przyczyn skarga jest oczywiście uzasadniona, jako że twierdzenie o oczywistej zasadności skargi pozostaje wówczas w kolizji z problemami prawnymi warunkującymi pierwszą i drugą podstawę przedsądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2012 r., I UK 118/12, LEX nr 1675225). Zatem nie do pogodzenia z oczywistą zasadnością skargi jest formułowanie w niej zagadnień prawnych, wymagających rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy, ani wskazywanie na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 kwietnia 2011 r., II UK 24/11, LEX nr 1365662).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Skarżąca nie spełniła powyższych wymagań, gdyż nie wykazała oczywistej zasadności skargi.

Powołując się na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. skarżący powinien mieć na uwadze, że wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero bowiem wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem "prawnym" oraz czy

jest to zagadnienie "istotne" (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 Nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999).

Skarżąca nie spełniła powyższych wymagań dotyczących wskazania i wykazania występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Ponadto, całkowicie bezpodstawne jest twierdzenie, że Sąd drugiej instancji uznał, że decyzja z dnia 7 października 1997 r. stała się nieważna (po 1 kwietnia 2011 r.) – bez jej uchylenia, zmiany. Sąd wyraźnie podkreślił, że choć „decyzją z 7 października 1997 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do renty rodzinnej po zmarłym mężu, to jednak, ponad wszelką wątpliwość, w kolejnej decyzji z 19 listopada 1997 r., zawarł zapis: unieważnia decyzję z 7 X 97 pkt I pkt nadając Pani uprawnienie do renty z uwagi na fakt, że nie wniosowała Pani o rentę”. W związku z tym w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, czy „decyzja administracyjna wydana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych może być ważna tylko do określonej daty, a następnie bez uchylania tej decyzji może ona stać się nieważna w innym okresie po określonej dacie i jakie kryteria pozwalają uznać danego rodzaju decyzję za ważną i nieważną jednocześnie”.

Z tych powodów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

O kosztach postępowania wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 265), oraz art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

